

KARINA GIEL
INSTYTUT FILOLOGII SŁOWIAŃSKIEJ
UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA
POZNAŃ, POLSKA
kagiel@amu.edu.pl

NAUCZANIE FRAZEOLOGIZMÓW ZOONIMICZNYCH NA PODSTAWOWYM POZIOMIE NAUKI JĘZYKA CHORWACKIEGO JAKO OBCEGO

Po stwierdzeniu celowości włączenia frazeologii w proces nauczania języka obcego natychmiast pojawiło się pytanie o sposób kształcenia jej znajomości, a także o dobór oraz liczbę związków frazeologicznych oraz odpowiednie uzależnienie ich prezentacji w materiałach dydaktycznych od stopnia zaawansowania językowego ucznia. W niniejszym artykule skupię się na wybranych chorwackich związkach frazeologicznych z członem będącym nazwą zwierzęcia, które dzięki nieskomplikowanej budowie formalnej, zastosowaniu prostego słownictwa oraz podobieństwie metafory użytej zarówno w chorwackim, jaki i w polskim ekwiwalencie przekładowym, mogą stanowić wstęp do nauczania frazeologii na lektoracie języka chorwackiego wśród studentów kroatystyki w Polsce.

Słowa kluczowe: *frazeodydaktyka, frazeologia, glottodydaktyka, lektorat, związki frazeologiczne*

Zbierając materiały do pracy doktorskiej¹, zetknęłam się z różnymi opiniami dydaktyków i lingwistów na temat nauczania frazeologizmów² na podstawowym poziomie zaawansowania językowego. Większość z nich sądzi, że taki zabieg jest właściwy, jednak niektórzy badacze, jak np. L. Zabrocki (1966: 69), uważają, że nauczanie związków frazeologicznych powinno mieć miejsce dopiero na wyższym poziomie nauczania. Na egzaminach certyfikowanych języka polskiego znajomości frazeologii wymaga się od zdających dopiero na poziomie B2. Współcześnie jednak dominuje pogląd, że frazeologia jest materiałem językowym, z którym po dokonaniu odpowiedniej selekcji mogą się zmierzyć także osoby początkujące. Oczywiście nie mam na myśli wprowadzenia frazeologii na pierwszej lekcji lektoratu. Gdy chodzi o mnie, pierwsze

¹ Praca doktorska pt. *Stale związki frazeologiczne w dydaktyce języka chorwackiego jako obcego* nie została jeszcze obroniona.

² W pracy posługuję się terminem 'frazeologizm' lub 'związek frazeologiczny' w następującym znaczeniu:

- związek wyrazowy, którego znaczenie nie wynika ani z sumy znaczeń komponentów, ani ze znaczenia żadnego z komponentów rozpatrywanych oddzielnie;
- związek wyrazowy, którego znaczenie wynika z sumy znaczeń komponentów, ale co najmniej jeden z tych komponentów ma znaczenie osobliwe, nie przysługujące mu w luźnych, doraźnych połączeniach z innymi wyrazami (Bąba 1986: 8–9).

utarte związki wyrazowe podają studentom mniej więcej po dwóch miesiącach nauki. Robię to przy okazji omawiania zagadnienia chorwackich przymiotników. Ich użycie ilustruję porównaniami frazeologicznymi typu: *zdrav kao bik*³ (*zdrowy jak byk*), *vjeran kao pas* (*wierny jak pies*), *miran kao janje* (*łagodny jak owieczka*). Ważne jest, by zharmonizować frazeologizmy formalnie z opracowywanym materiałem i tym samym uniknąć sytuacji, w której student zetknie się z nieznaną sobie wcześniej formą gramatyczną. Oznaczałoby to, że frazeologizmy zawierające np. imiesłowy, tryb warunkowy, stronę bierną itp. należałoby przedstawić studentom na późniejszych etapach nauki.

Większość glottodydaktyków widzi możliwość, a nawet konieczność prezentacji frazeologii na wczesnym etapie nauki. Z. Saloni (1972: 33) jest zdania, że frazeologii danego języka, czy to obcego, czy ojczystego, uczy się człowiek od początku jego nauki. E. Rybicka (1990: 243) wykorzystuje swój zbiór ćwiczeń frazeologicznych od drugiego semestru. Wprowadzając frazeologizmy na początkowym etapie nauki skupiam się na związkach wyrazowych o prostej budowie formalnej, a więc przykładowo takich połączeniach samodzielnych części mowy, jak: rzeczownik + rzeczownik (*kost i koža*, *trn u peti*), czasownik + rzeczownik (*brojiti ovce*, *leći s kokošima*), przymiotnik + rzeczownik (*lukava lisica*, *seoski bik*), liczebnik + liczebnik (*ni pet ni šest*). Najlepiej gdy są to związki złożone z niewielu poznanych już wcześniej komponentów, posiadające polskie ekwiwalenty, łatwe do zapamiętania i o neutralnej motywacji. Ważne, by już wtedy przedstawiać związki w ich uwikłaniu frazeologicznym, tj. w kontekście.

Na poziomie podstawowym wprowadzanie frazeologii przebiega bardziej okazjonalnie i pełni funkcję komentarza do konkretnej sytuacji. Madeja i Smereczniak (2010: 43) podkreślają „Oczywiście, na poziomie podstawowym niezbędny jest pewien kompromis między autentycznością a prostotą wypowiedzi”. Dobrze w tym przypadku sięgać również do internacjonalnych związków frazeologicznych, np. *trojanski konj*. Studenci nie powinni mieć problemów ani z ich zrozumieniem, ani samodzielnym zastosowaniem w zdaniu. A. Stryjecka (1998: 119) również docenia pomysł na wykorzystanie frazeologii w roli przykładu ilustrującego działanie danego zjawiska gramatycznego:

Po przedstawieniu związku frazeologicznego cenne jest pokazanie jego przydatności językowej, tzn. student powinien otrzymać nie tylko informację o znaczeniu danego związku i możliwościach jego wykorzystania, ale także o strukturze, co pozwoli uczącemu się zrozumieć zdania o podobnej budowie, zapamiętać i/lub utrwalić występującą tu formę gramatyczną i strukturę zdania, a w końcu samodzielnie tworzyć wypowiedzenia naśladujące swoją strukturą model.

Moje pierwsze ćwiczenia frazeologiczne obejmowały trzecią część lektoratu języka chorwackiego (tj. pół godziny), co jedynie na początku spotkało się z aprobatą ze strony studentów. Gdy tylko zniknął „urok” nowości, słuchacze przyznali, iż ciągle skupianie

³ Porównania frazeologiczne wyczerpano ze słownika Ž. Fink Arsovski et al. *Hrvatsko-slavenski rječnik poredbenih frazema*, Zagreb 2006.

się na frazeologii jest dla nich nużące. Dopiero gdy ćwiczenia frazeologiczne zostały wkomponowane w ogólny materiał lekcyjny i nie trwały jednorazowo dłużej niż 10 minut, skargi nie pojawiły się. V. Miličević (1985: 216–217), który zajmował się badaniem nauczania języka chorwackiego i serbskiego jako języka ojczystego, doszedł do podobnych wniosków, albowiem zauważył również, że ćwiczenia frazeologiczne nie powinny trwać dłużej niż 10–20 minut, nigdy całą lekcję. Autor sugeruje, by włączyć je w ramy opracowywanego aktualnie tekstu. Uważa także, iż można podać około dziesięciu nowych związków frazeologicznych w trakcie jednej lekcji. W przypadku frazeologii obcojęzycznej wymagania należy oczywiście obniżyć.

Studenci zapamiętali 50 frazeologizmów w trakcie trzech miesięcy nauki, ale poświęcałam na zajęcia z frazeologii dwie godziny dydaktyczne tygodniowo, co okazało się dla studentów uciążliwe. Dlatego też nie widzę potrzeby, aby przeznaczyć na podobne ćwiczenia aż dwie godziny zegarowe w tygodniu, jak sugerują A. Grzesiuk i B. Guziuk-Świca (1998: 78). Myślę, że 10 związków frazeologicznych na lekcję to liczba maksymalna. Osobiście staram się oscylować w granicach 5–7 frazeologizmów i nie podaję nowej frazeologii na każdej lekcji. Znacznie częściej za to czynię ją przedmiotem powtórek. V. Blagus (2005: 262) cytuje wyniki badań brytyjskich uczonych: „Cunningsworth (1995) smatra da pravi početnici po vježbi mogu usvojiti tek 10 do 15 riječi, a lažni početnici mogu dvostruko više: 20 do 30 novih riječi. Gairns i Redman (1993) preporučuju prosjek od 8 do 12 riječi po nastavnome satu”. D. Buttler (1990: 7) – cytując wyniki badań rosyjskich autorów – podaje, iż w pierwszym, elementarnym cyklu kształcenia, obejmującym 300–400 godzin nauki, można wdrożyć 1000–1500 słów, tj. ok. 10 w ciągu lekcji. W drugim cyklu, obejmującym 500–600 godzin zajęć, można wprowadzić 3000 do 4000 wyrazów, tj. nawet 25 na lekcję. Choć te dane odnoszą się do nauczania pojedynczych wyrazów, to uważam, iż także liczba wdrażanych jednorazowo związków frazeologicznych zależy od poziomu zaawansowania językowego. Na pierwszym roku zalecam swoim studentom około 20 frazeologizmów o prostej budowie formalnej, a na drugim – ok. 60.

Pierwszy rok nauki języka chorwackiego jest dla polskich studentów wyjątkowy – z jednej strony mają oni bardzo silną motywację, z drugiej strony wymagania stawiane im przez lektorów mogą dosyć szybko doprowadzić do jej zaniku. Frazeologia to z pewnością czynnik podnoszący atrakcyjność zajęć, a także warstwa leksyki, której opanowanie dodatkowo daje studentom poczucie postępu w procesie opanowania języka. A. Madeja i M. Smereczniak (2010: 39), zastanawiając się nad zastosowaniem frazeologii w dydaktyce, stwierdzają: „Frazeologizmy dodatkowo dopełniają proces kształcenia językowego, przydając mu cennych informacji kulturowych, związanych z historią, obyczajowością, sposobem interpretowania świata typowym dla społeczności językowej, która nimi się posługuje”. Studenci, którym podałam następujące chorwackie związki frazeologiczne: *žrtveno janje, ići kao janje na klanje, krotak kao janje* i *vuk u janjećoj koži*, bez większych trudności byli w stanie wskazać ich odpowiedniki w języku polskim, choć z pewnym zdziwieniem zauważyli, że – w przeciwieństwie do języka chorwackiego – wyraz *jagnię* pojawia się w polskim zasobie frazeologicznym

tylko wyjątkowo⁴. Częściej zastępuje go *koziol* (*žrtveno janje – koziol ofiarny*), *owca* (*vuk u janjećoj koži – wilk w owczej skórce*) i *owieczka* (*krotak kao janje – potulny jak owieczka*). Zwrot *ići kao janje na klanje* natomiast tłumaczymy na język polski przy użyciu porównania frazeologicznego *iść jak na ścięcie*, które w ogóle nie zawiera zoonimu. Studenci szybko sami skojarzyli tę nieprzystawalność frazeologiczną z rzadkim w Polsce, a znacznie częstszym w Chorwacji zwyczajem spożywania jagnięciny. Warto też zaznaczyć, że we wspólne odkrycie tego faktu wyraźnie zaangażowała się cała obecna na zajęciach grupa. To kolejny dowód na to, że zastosowanie frazeologii na lekcjach dla studentów pierwszego roku jest jak najbardziej wskazane. Wystarczy, by dany chorwacki frazeologizm miał:

1. ekwiwalent w języku polskim o tym samym sposobie obrazowania i strukturze formalnej, np. *magareća klupa – ośła ławka*;
2. ekwiwalent w języku polskim o zbliżonym sposobie obrazowania i strukturze formalnej, np. *<i>vuk sit i ovce na broju – wilk syty i owca cała*;
3. ekwiwalent w języku polskim o odmiennym sposobie obrazowania i/lub strukturze formalnej, o ile metafora, która stanowi jego podstawę, jest dla studenta zrozumiała, np. *napraviti od muhe slona – robić z igły widły*;
4. ekwiwalent w języku polskim o odmiennym sposobie obrazowania i/lub strukturze formalnej, jednak kontekst słowny, w jakim umieszczono dany związek frazeologiczny, pozwala z dużym prawdopodobieństwem prawidłowo odczytać jego znaczenie. Tutaj najlepszy przykład stanowią porównania frazeologiczne, albowiem komponent stanowiący nośnik porównania często pełni jedynie rolę prostej intensyfikacji cechy, będącej przedmiotem tegoż porównania. W związku z tym zrozumienie sensu pierwszego członu związku pozwala studentowi na odkrycie znaczenia całości – nawet jeżeli w języku polskim nie istnieje jego frazeologiczny odpowiednik, np. *ljubomorani kao pas, derati se kao krava*.

Znaczna większość chorwackich frazeologizmów zoonimicznych spełnia jedno z podanych kryteriów, a tym samym jest dla studentów łatwym do przyswojenia materiałem językowym. Choć na pierwszym roku nauki przewidują lekcje poświęcone nauce chorwackich nazw zwierząt, to często zapoznają studentów z frazeologizmami zoonimicznymi dodatkowo podczas wyjaśniania poszczególnych zjawisk gramatycznych, np. podczas omawiania użycia poszczególnych przypadków gramatycznych⁵:

1. wprowadzenie mianownika:
živjeti kao pas i mačka, to je mačji kašalj
2. wprowadzenie biernika:
uhvatiti bika za rogove, imati jezik kao krava rep, čuvati kao kvočka piliće

⁴ *Słownik frazeologiczny języka polskiego* S. Skorupki notuje jedynie porównania frazeologiczne: *pokorny, łagodny, niewinny jak jagnię* (Warszawa 1987, s. 299).

⁵ Frazeologizmy wynotowano z następujących słowników frazeologicznych: A. Menac, Ž. Fink-Arsovski, R. Venturin, *Hrvatski frazeološki rječnik*, Zagreb 2003; J. Matešić, *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*, Zagreb 1982; A. Menac, N. Pintarić, *Hrvatskosrpsko-poljski frazeološki rječnik*, Zagreb 1986.

koga, što, htjeti i ovce i novce, bacati biser pred svinje, buljiti kao tele u šarena vrata

3. wprowadzenie dopełniacza:
napraviti od buhe slona, pasti s konja na magarca
4. wprowadzenie celownika:
pristaje komu što kao kravi sedlo, povjeriti ovce vuku
5. wprowadzenie miejscownika
vuk u ovčjoj koži, princ na bijelom konju, kupiti mačka u vreći, kao pas na lancu
6. wprowadzenie narzędnika:
ići s kobicama spavati, igrati se kao mačka s mišem, ustati s pijetlovima

Jedną z ciekawszych fraz ilustrujących funkcjonowanie przypadków gramatycznych jest powiedzenie: *Riba ribi grize rep*, które równocześnie ukazuje działanie mianownika, celownika i biernika. Na końcu artykułu znajduje się kilka przykładowych ćwiczeń frazeologicznych, które mogą być zastosowane na lektoracie języka chorwackiego.

Gdy mamy do czynienia z polskimi studentami uczącymi się języka chorwackiego w ramach lektoratu, należy mieć na uwadze również kwestię pokrewieństwa językowego, które może im znacznie ułatwiać proces przyswajania nowych frazeologizmów. L. Cvikić i M. Bošnjak (2004: 118) nie mają wątpliwości, że „za učenike čiji je materinski jezik neki od slavenskih jezika, početno je učenje hrvatskoga zasigurno lakše”. Zgadzam się z tym stwierdzeniem, gdyż taki wniosek wypływa z doświadczenia glottodydaktycznego. Pozytywny transfer, będący skutkiem istnienia chorwacko-polskiego pokrewieństwa językowego, jest zjawiskiem, które znacznie ułatwia kroatystom przyswajanie nowego słownictwa i podnosi motywację do nauki. J. Korljan (2010: 71) nie uważa nawet uczących się języka chorwackiego przedstawicieli narodów słowiańskich za rzeczywiście początkujących, pisząc: „studenti (hrvatskog jezika – przyp. K.G.) kojima je prvi jezik neki od slavenskih jezika, ne pripadaju grupi ‘apsolutnih početnika’...”.

W trakcie zajęć, na których pojawiają się frazeologizmy zoonimiczne, można studentom zaproponować również wspólne określenie ich etymologii oraz wyjaśnianie metafory, która stanowi ich podstawę. Odkrywanie genezy sfrazeologizowanych połączeń pozwala poznać dawne wierzenia, obyczaje, nieistniejące już realia, a więc poznać odzwierciedlone i udokumentowane w strukturach języka elementy tworzące duchową i materialną kulturę danej społeczności (Burzyńska 2002: 115). Zapoznanie się z etymologią związku frazeologicznego gwarantuje również lepsze utrwalenie go w pamięci słuchaczy i wykorzystanie w procesie komunikacji. Nauka frazeologii pozwala podnieść motywację już na wczesnym etapie nauki, gdyż daje wrażenie szybkiego postępu, a jak wiadomo – sukces jest najlepszą zachętą do pracy.

ZALĄCZNIK

Przykładowe ćwiczenia frazeologiczne

Ćwicz. 1. Korzystając z podpowiedzi (nie wszystkie mogą być wykorzystane), uzupełnij poniższe porównania frazeologiczne. Następnie ułóż po jednym zdaniu z uzupełnionymi porównaniami frazeologicznymi. Podaj polskie odpowiedniki.

A. Uzupełnij czasownikiem:

- _____ kao kvočka piliće.
 _____ kao mačak iza ugla.
 _____ kao konj.
 _____ kao mačka oko vruće kaše.
 _____ kao pas i mačka.

B. Uzupełnij przymiotnikiem:

- _____ kao puž.
 _____ kao bik.
 _____ kao magarac.
 _____ kao janje.
 _____ kao svinja.

Brakujące wyrazy: *plakati, čuvati, biti, govoriti, gledati, graditi, raditi, dati, obilaziti, živjeti, pijan, zdrav, miran, pijan, malen, svjež, tvrdoglav, gluh, spor, pametan.*

Ćwicz. 2. Spróbuj intuicyjnie określić znaczenie poniższych związków frazeologicznych. Czy mają one polskie odpowiedniki? Ułóż zdanie, w którym poprawnie zastosujesz każdy ze związków.

- Ivan jučer uopće nije učio i zato danas **ide na ispit kao janje na klanje.**
- Naš susjed sigurno neće prodati auto. On je taksist, a auto je za njega **koka koja nese zlatna jaja.**
- Ne ljuti se na Sanju što je zakasnila 10 minuta. To nije mnogo i zato te molim nemoj **praviti od muhe slona.**
- Igor je cijeli život nosio trenirku, a danas se prvi put morao obući elegantno. Sada ga svi zajedno gledamo i mislimo da mu ta kravata **pristaje kao kravi sedlo.**
- Znam da obje želite posuditi moj auto, ali to nije moguće. Neka Ana uzima auto parnim, a Jasna neparnim danima. **I vuk sit i koze na broju.**
- Marko je oputovao u Poljsku, prijavio se u hotel, ušao u lift, sišao na svom katu i odmah **kao ćorava kokoš** naletio na pljačku. Uspio je ipak pozvati policiju.

Ćwicz. 3. Połącz odpowiednio człony związków frazeologicznych. Ułóż krótkie opowiadanie, w którym użyjesz przynajmniej trzech z nich. Podaj polskie odpowiedniki.

<i>lukav</i>	<i>mačka</i>
<i>prebijen</i>	<i>janje</i>
<i>magareći</i>	<i>muzika</i>
<i>žrtven</i>	<i>konj</i>
<i>trojanski</i>	<i>klupa</i>
<i>mačji</i>	<i>oko</i>

guščja
sokolov

lisica
koža

Ćwic. 4. Uzupełnij skład frazeologizmu odpowiednim wyrazem. Następnie objaśnij jego znaczenie i powiedz, w jakich sytuacjach go stosujemy.

- Govorim japanski kao krava (*njemački/grčki/latinski*).
- Osjećam se danas kao prebijena (*krava/mačka/muha*).
- Tresla se brda, rodio se (*vrag/konj/miš*).
- Istukli su Marka kao vola u (*mrkvi/kupusu/salati*).
- Maja ide spavati s (*pilićima/pijetlovima/kokošima*), već je u 20 sati u krevetu.
- Ako ne možeš zaspati, uvijek možeš (*brojiti/računati/sanjati*) ovce.
- Mislim da Goran nikad prije nije vidio nijednu strankinju jer gleda u Maosuki iz Japana kao tele u (*šarena/zelena/raznobojna*) vrata.

LITERATURA

- Bąba, Stanisław. 1986. *Twardy orzech do zgryzienia czyli o poprawności frazeologicznej*. Poznań: Wydawnictwo Poznańskie.
- Blagus, Vlatka. 2005. Odabir riječi u udžbenicima hrvatskoga za strance. W: *Hrvatski kao drugi i strani jezik*. Jelaska, Zrinka (red.). Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada. 259–273.
- Burzyńska, Anna. 2002. *Jakże rad bym się nauczył polskiej mowy... O glottodydaktycznych aspektach relacji język a kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Buttler, Danuta. 1990. O doborze słownictwa w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: *Tradycja i nowoczesność w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego*. Rybicka-Nowacka, Halina; Rocławski, Bronisław (red.). Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego. 101–128.
- Cvikić, Lidija; Bošnjak, Marija. 2004. Pogled u obilježja i probleme učenja riječi u hrvatskome kao nematerinskome jeziku. W: *Suvremena kretanja u nastavi stranih jezika. Zbornik Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku*. Stolac, Diana; Ivanetić, Nada; Pritchard, Boris (red.). Zagreb – Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. 111–120.
- Grzesiuk, Anna; Guziuk-Świca, Barbara. 1998. Kulturowe i stylistyczne aspekty nauczania cudzoziemców frazeologii języka polskiego. *Acta Universitatis Lodziensis. Kształcenie polonistyczne cudzoziemców*. 10: 71–79.
- Korljan, Josipa. 2010. Stavovi o udžbenicima za početnu razinu učenja hrvatskoga kao J2. *Lahor*. 9: 60–77.
- Madeja, Agnieszka; Smereczniak, Małgorzata. 2010. Frazeologia w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: *Nowe perspektywy w nauczaniu języka polskiego jako obcego*. Birecka,

- Karolina; Taczyńska, Katarzyna (red.). Toruń: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. 39–46.
- Milićević 1985 = Милићевић, Блажо. 1985. Фразеологизми у настави. *Književni jezik*. 14/4: 211–218.
- Rybicka, Elżbieta. 1990. Miejsce frazeologii w nauczaniu języka polskiego jako obcego. W: *Tradycja i nowoczesność w nauczaniu cudzoziemców języka polskiego. Materiały z ogólnopolskiej konferencji nt. Nauczanie języka polskiego i kształcenie polonistyczne cudzoziemców*. Rybicka-Nowacka, Halina; Rocławski, Bronisław (red.). Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego. 231–245.
- Saloni, Zbigniew. 1972. Ćwiczenia frazeologiczne w szkole. *Polonistyka*. XXV/6: 28–39.
- Stryjecka, Agnieszka. 1998. Zajęcia z frazeologii – fakty i życzenia. *Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie polonistyczne cudzoziemców*. 10: 115–120.
- Vidović Bolt, Ivana. 2011. *Životinjski svijet u hrvatskoj i poljskoj frazeologiji I*. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Vidović Bolt, Ivana. 2013. O mogućnostima poučavanja i usvajanja hrvatskih frazema. W: *Prvi, drugi, strani jezik – hrvatsko-makedonske usporedbe*. Cvikić, Lidija; Petroska, Elena (red.). Zagreb: Hrvatsko filološko društvo. 252–264.
- Zabrocki, Ludwik. 1966. *Językoznawcze podstawy metodyki nauczania języków obcych*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.

SŁOWNIKI

- Fink Arsovski, Željka et al. 2006. *Hrvatsko-slavenski rječnik poredbenih frazema*. Zagreb: Knjigra.
- Matešić, Josip. 1982. *Frazeološki rječnik hrvatskoga ili srpskog jezika*. Zagreb: Školska knjiga.
- Menac, Antica; Pintarić, Neda. 1986. *Hrvatskosrpsko-poljski frazeološki rječnik*. Zagreb: Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Menac, Antica; Fink-Arsovski, Željka; Venturin, Radomir. 2003. *Hrvatski frazeološki rječnik*. Zagreb: Naklada Ljevak.
- Skorupka, Stanisław. 1987. *Słownik frazeologiczny języka polskiego*. t. I–II. Warszawa: Wiedza Powszechna.

SAŽETAK

ANIMALISTIČKI FRAZEMI U NASTAVI HRVATSKOGA KAO DRUGOGA I STRANOGA JEZIKA

Frazeologija je do sada u glotodidaktici bila podcjenjivano područje. Izbjegavalo se njezino sustavno poučavanje jer se smatralo da su frazeološke sveze u drugom planu rječničkoga blaga i da, s obzirom na složenu gramatičku strukturu, nemogućnost podređivanja jedinstvenim formalnim kriterijima distinkcije i podjele te poteškoće u prijevodu, suviše opterećuju učenički um. Komunikacijski i interkulturalni pristupi, kojih se u glotodidaktici trenutačno pridržavamo, dopustili su ipak nov pogled na problem poznavanja frazeologije. U frazeološkim jedinicama pronađen je potencijal nositelja kulturnih sadržaja, pokazalo se također da je njihovo korištenje odlika živoga, autentičnoga jezika svakodnevne komunikacije, čime se dovelo u sumnju uvjerenje o sporadičnosti i slučajnosti njihove pojave.

Ključne riječi: *ekvivalent, frazeodidaktika, frazeologija, glotodidaktika, lektorat, didaktički materijali, prijevod, frazeološke sveze*

